

ВИСНОВОК

**наукового керівника про дисертацію Хлистун Юлії Ігорівни
«Програми розписів православних храмів Сходу України кінця ХХ – початку
XXI століть: культурологічний вимір», поданої на здобуття ступеня доктора
філософії за спеціальністю 034 Культурологія
галузі знань 03 Гуманітарні науки**

Хлистун Юлія Ігорівна, 1985 року народження, в 2007 році закінчила філологічний факультет Донецького національного університету ім. Василя Стуса за спеціальністю Психологія та отримала диплом магістра з відзнакою. У 2020 році вступила до аспірантури кафедри філософії, культурології та інформаційної діяльності (нині кафедра політологічних та культурологічних студій) юридичного факультету Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля

Під час навчання в аспірантурі Хлистун Ю.І. дотримувалася індивідуального плану, зокрема в повному обсязі виконувала освітню, наукову та науково-дослідну складову, в тому числі складала заліки та іспити з дванадцяти навчальних дисциплін та педагогічної практики на відмінно. Хлистун Ю.І. зарекомендувала себе як відповідальна, ініціативна, працелюбна, добросовісна та сумлінна аспірантка, яка протягом навчання активно займалася науковою та науково-дослідною роботою, зокрема нею було опубліковано 24 наукові праці (статті, тези доповідей) за темою дисертації, у тому числі 4 наукові статті у фахових наукових журналах України, 5 наукових статей у міжнародних наукових журналах, що індексуються в наукометричних базах, та 1 наукова стаття в міжнародному науковому журналі, який входить до наукометричної бази даних Scopus.

За час навчання в аспірантурі Хлистун Ю.І. оволоділа інтегральними, загальними та фаховими компетентностями, передбаченими освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії за спеціальністю 034 Культурологія галузі знань 03 Гуманітарні науки, зокрема: здатністю розв'язувати комплексні проблеми культури та культурології, професійної та дослідницько-інноваційної діяльності в галузі культурології, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань фундаментальної та професійної культурологічної практики; здатністю до вільної ділової комунікації іноземною мовою для спілкування в науковій, викладацькій, професійній та соціально-культурній сферах, володіння фаховою термінологією іноземною мовою; здатністю генерувати нові ідеї та визначати шляхи для їх реалізації в галузі освіти, культурологічної науки та професійної діяльності, розширювати сферу власної компетентності, розробляти оптимальні стратегії своєї діяльності; здатністю досліджувати культуру як цілісність, конкретно-історичні явища культури, виявляти універсальні закономірності їх виникнення, еволюцію та функціонування відповідно до векторів розвитку суспільства в Україні та за кордоном; представляти результати наукової діяльності професійній спільноті та широкому загалу у вигляді доповідей на конференціях різного рівня, лекцій для фахівців з теоретичної та практичної

культурології, науково-просвітницьких заходах у тому числі з метою популяризації культурологічної освіти та науки.

Обрана аспіранткою тема дослідження «Програми розписів православних храмів Сходу України кінця XX – початку XXI століть: культурологічний вимір» є вкрай актуальною. Актуальність цього дослідження полягає в необхідності збереження культурної пам'яті та культурної традиції внутрішнього оформлення храму, оскільки з часом розписи неминуче втрачаються внаслідок пожеж, воїн, стихійних лих і навіть через недбалість. Більш того, частина храмів, що увійшли до цього дослідження, нині або зруйновані вщент, або суттєво пошкоджені внаслідок російської агресії 2022 року. Відповідно, храмовий розпис у них безповоротно втрачено.

Наукова новизна обраної теми дисертації полягає в тому, що вперше здійснено аналіз програм розписів православних храмів Сходу України; запропоновано класифікацію сакральних символів, які зустрічаються в розписах православних храмів Сходу України; проаналізовано принципи використання іконографічних сюжетів у розписах православних храмів Сходу України; купол і вітвар православного храму розглянуті як нетотожно сакральні його частини (з точки зору культурології сакрального) і водночас як найбільш сакральні храмові простори, що відображено в програмах їх розписів; здійснено порівняння між структурою програми розпису православного храму та ієрархією християнських етичних цінностей. Крім того, удосконалено тлумачення терміну «програми розпису» православного храму; розуміння взаємовпливу духовних настроїв суспільства та особливостей храмового оздоблення; розуміння іконографії сюжету Страшного Суду, який розглянуто згідно зі структурою вписаного в його простір восьмикінцевого православного хреста;

Таким чином актуальність обраної аспіранткою теми дисертації, а також наукова новизна і проведена аспіранткою робота дають підстави стверджувати, що дисертаційна робота Хлистуна Ю.І. становить значний науковий інтерес і практичну цінність як у галузі культурології, так і в дотичних до неї науках про культуру і сучасну релігійну культуру зокрема. Цілковито виправданою та послідовною є структура дисертації, яка складається зі вступу, трьох розділів (12 підрозділів, 6 пунктів) та висновків. Окрім того, дисертація має 3 додатки загальним обсягом 305 сторінок. Додаток А складає 302 сторінки, які містять 602 фотографії розписів 35 храмових споруд Східної України, що є власним авторським доробком. Дисертація Хлистуна Ю.І. написана нею самостійно, в тісному консультативному зв'язку з науковим керівником та колективом фахівців кафедри.

Окремо варто відмітити опрацювання аспіранткою біля 40 джерел іноземними мовами, які складають частину як емпіричної, так і теоретичної бази дисертації. Дослідження Хлистуна Ю.І. характеризується майстерним та оригінальним поєднанням різних теоретичних підходів, концепцій, моделей та оригінальної авторської методології.

Висунуті на захист наукові положення, висновки та авторські інтерпретації сучасних процесів в галузі програм розписів православних храмів є достатньо аргументованими, обґрунтованими та базуються на аналізі фундаментальних

наукових досліджень у сфері культурології. Також обґрунтованість наукових положень та висновків авторки представлено у виступах на всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях (Київ, Острог, Харків, Сєвєродонецьк, Львів, Маріуполь, Стамбул, Таллінн), індивідуальних публікаціях у фахових наукових журналах України і міжнародних наукових журналах, які входять до наукометричних баз даних, зокрема Scopus.

Зважаючи на вищезначене, вважаю, що під час навчання в аспірантурі Хлистун Ю.І. сформувалася як відповідальна, працьовита, грамотна та кваліфікована дослідниця, яка вміє вирішувати поставлені задачі і виконувати заплановане вчасно і на високому професійному рівні. Дисертаційна робота Хлистун Ю.І є оригінальною, самостійно виконаною, завершеною науковою кваліфікаційною працею, в якій обґрунтовані результати дослідження та запропонована новаторська концептуальна модель розуміння та «прочитання» простору сакрального розпису сучасного православного храму. Отримані результати дослідження мають високий рівень обґрунтованості, наукової валідності та практичне значення.

Вважаю, що освітня та наукова складова індивідуального плану роботи аспірантки Хлистун Юлії Ігорівни виконані в повному обсязі та на високому науковому рівні.

Доктор культурології, професор,
професор кафедри політологічних
та культурологічних студій
Східноукраїнського національного
університету ім.В.Даля

Ольга СМОЛІНА

Підпис Ольги Смоліної засвідчую:
Начальник відділу кадрів
СНУ ім.В.Даля

Ольга КУРТОВА